

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „COVID-19 kriisi ajal piirkondades ja linnades saadud kogemused ja õppetunnid“

(2021/C 300/09)

Raportöör: Joke SCHAUVLIEGE (BE/EPP), Flaami parlamendi aseesimees

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Sissejuhatavad märkused

1. märgib, et COVID-19 tervishoiukriis on nõudnud laiaulatuslikku ja kõikehõlmavat reageerimist, mille puhul ei arvestata üksnes riiklike, vaid ka rahvusvaheliste ja piiriüleste olukordadega ning kohalike ja piirkondlike vajadustega;
2. kinnitab oma pühendumust teha tihedat koostööd Euroopa linnade ja piirkondade ning nende võrgustike, liikmesriikide, ELi institutsioonide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, et teha kokkuvõtted COVID-19 kriisi ohjamisel ja taastumisel saadud kogemustest kõigil valitsustasanditel, et parandada ELi reageerimisvõimet tulevaste pandeemiate ja muude kriiside korral;
3. märgib, et siinkohal ei saa alahinnata kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli. Nende eeliseks on kodanikulähedus, mis tagab, et nad mõistavad kohalikke vajadusi, ning nad on ka esmased reageerijad. Kodanikuühiskonna eri vormid etendavad samuti väga olulist rolli kodanikega kontaktide tagamisel ja neile teenuste osutamisel;
4. juhib tähelepanu asjaolule, et 27 liikmesriigist 19 annab esmase ja/või ainuvastutuse rahvatervise eest kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele;
5. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on olnud ja on jätkuvalt COVID-19 vastases võitluses eesliinil, reageerides kodanikele kõige lähemal oleval tasandil nende kogukondi mõjutavatele tervisealastele, sotsiaalsetele ja majanduslikele hädaolukordadele ning juhtides meie ühiskonda jätkusuutliku ja vastupanuvõimelise taastumise poole;
6. on veendunud, et tulevastele kriisidele sidusa ja tõhusa reageerimise tagamiseks on vaja suuremat koordineerimist kõigi valitsustasandite vahel. See ei kehti mitte ainult selliste valdkondade kohta nagu meditsiinivarustuse hankimine, vaid ka piiriüleste kokkulepete, piiride sulgemise ja inimeste liikumise piirangute, majandusliku toetuse ning teabe jagamise ja prognoosimise kohta, mis toetavad paremat valmisolekut;
7. on samuti veendunud, et ELi pädevuse süvendamist tervishoiu valdkonnas (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 168) koordineerimise, koostöö ja tulevastele terviseohtudele tõhusa reageerimise parandamiseks tuleks käsitleda Euroopa tuleviku konverentsil. Euroopa tõhustatud koostööd tuleb arendada, võttes arvesse subsidiaarsuse põhimõtet;
8. kordab, et pandeemia on eriti rängalt mõjutanud piirialasid nende asukoha tõttu. Meetmete ebaselgus naaberriikides põhjustab piirialade kodanikele ja ettevõtjatele suurt ebakindlust ja ebamugavust. Seepärast on vaja rohkem konsulteerida muu hulgas piiride sulgemise, isikute vaba liikumise piirangute, majanduslike toetusmeetmete ja muude eeskirjade üle. Piirialad võivad tegelikult olla parema Euroopa lähenemisviisi katselava;
9. väljendab heameelt Euroopa Liidu poolt COVID-19 vastase võitluse raames võetud meetmete ja esitatud uute ettepanekute üle, et toetada kogu Euroopa Liidu kriisist taastumist; teeb ettepaneku hinnata põhjalikult nende meetmete tõhusust kohapeal, tuginedes maapiirkondade, linnade ja piirkondade kogemustele;

10. võtab teadmiseks Euroopa Regioonide Komitee 2020. aasta kohaliku ja piirkondliku baromeetri ⁽¹⁾, milles esitatakse üksikasjalikke tõendeid COVID-19 mõju kohta kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning tuuakse konkreetseid näiteid linnade ja piirkondade, sealhulgas maapiirkondade ja vähem arenenud piirkondade parimatest tavadest ning probleemidest;

11. kutsub Euroopa institutsioone ja riikide valitsusi üles kaasama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi riiklike ja ELi tasandi taaste- ja vastupidavuskavade koostamisse seoses COVID-19 ja võimalike tulevaste pandeemiatega; on veendunud, et need meetmed vajavad tõhususe tagamiseks kohalikku ja piirkondlikku mõõdet;

Piirkondlikke tervishoiusüsteeme mõjutav kriis

12. rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vastutust rahvatervise valdkonnas paljudes liikmesriikides; tunnustab kohalike omavalitsuste, linnade ja piirkondade võetud meetmeid oma kodanike tervise kaitsmisel, põhiliste tervishoiuteenuste haldamisel, tervishoiutöötajate toetamisel ja tervishoiusüsteemidesse investeerimisel oma territooriumil, tehes tihedat koostööd kodanikuühiskonna ja muude osalejatega ning olles suure surve all selles tõsisel tervisealases hädaolukorras;

13. on veendunud, et seoses Euroopa terviseliidu loomisega ja väljakuulutatud aruteludega tervishoiualase pädevuse üle ELi tulevikku käsitleva konverentsi raames on vaja kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused neisse aruteludesse tervishoiualase pädevuse süvendamise üle ELis kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega;

14. juhib tähelepanu olemasolevatele piirkondlikele erinevustele tervishoiusüsteemides ja hädaolukordadeks valmisoleku kitsaskohtadele, nagu on rõhutatud komitee 2020. aasta kohalikus ja piirkondlikus baromeetris; nõuab tungival, et riikide valitsused ja ELi institutsioonid võtaksid meetmeid nende erinevuste vähendamiseks, tuginedes linnade ja piirkondade hiljutistele kogemustele kohapeal; Euroopa poolaasta raames tuleks paremini käsitleda tervishoiusüsteemidesse tehtavate avaliku sektori investeeringute ülimat tähtsust;

15. rõhutab, et ELi tasandi aruandlus tervishoiuteenuste tulemuslikkuse ja paremate valmisolekuandmete kohta peaks hõlmama kohalikku ja piirkondlikku mõõdet ning mitte põhinema üksnes riiklikul tasandil kogutud andmetel. See on eriti oluline selleks, et säilitada üksikisikute, eelkõige piiriüleste töötajate, liikumisvabadus piirkondades, kus viiruse levik on kontrolli all;

16. nõuab tugevat ja tugevdatud ELi vaktsiinstrateegiat, mis oleks solidaarne. Kvaliteedi ja ohutuse huvides on oluline säilitada ühine kogu ELi hõlmav COVID-19 vaktsiinide tarnimise protsess. Komitee rõhutab, et EL peaks säilitama vaktsiinide ja kaitsevahendite ühisturu ja kaitsma seda. Ühelgi riigil ei tohiks olla võimalik tarneid peatada ega sõlmida vaktsiinitootjatega eraldi lepinguid. On oluline, et ELi tasandil sõlmitud lepingud oleksid läbipaistvad ja et neis kehtestataks vaktsiinide tarnimisele selged nõuded, sest EL kulutab suuri summasid arendus- ja tootmisrajatistele;

17. on veendunud, et EL peab tegelema puudujääkidega ja vähendama oma sõltuvust kolmandatest riikidest, julgustades liikmesriike ja ettevõtteid tooma Euroopa pinnale tagasi teatavate ravimite, kriitilise tähtsusega ainete, sealhulgas vaktsiinide ja kaitsevahendite tootmise, et tagada ELi strateegiline autonoomia ning suurendada valmisolekut ja vastupanuvõimet tavaolukorras ja kriisiolukorras;

18. on veendunud, et Euroopa piirkondade jaoks on hädavajalik koguda kvaliteetseid ja turvalisi andmeid elanikkonna tervise-, demograafiliste ja sotsiaal-majanduslike tegurite kohta, et teha kindlaks haavatavad rühmad ja hõlbustada tõhusat tervishoiupoliitikat. Seda tuleb jätkusuutlikul alusel nõuetekohaselt rahastada;

19. juhib tähelepanu sellele, et kõik tasandid peavad investeerima oma kohalike tervishoiutöötajate koolitusse ja vastupanuvõimesse, tugevdades selles valdkonnas suurimate puudujääkidega piirkondi ja esitades selliste meetmete kohta eelarvelise põhjenduse;

⁽¹⁾ 2020. aasta kohaliku ja piirkondliku baromeetriga saab tutvuda aadressil: ELi iga-aastane kohalik ja piirkondlik baromeeter (europa.eu).

20. rõhutab, et piiriülene koostöö peaks olema osa kõigist hädaolukorra lahendamise kavadest. Euroopa peab suurendama solidaarsust oma liikmesriikide ja piirkondade vahel ning võtma kasutusele alt üles lähenemisviisid. Koostöö kõige ebasoodsamas olukorras olevate inimestega on oluline ka rahvusvahelisel tasandil, sest oleme mõistnud, et me väljume sellest tervishoiukriisist koos või üldse mitte. Ühised investeeringud võivad olla palju tõhusamad, nagu ilmnes selgelt tervishoiuvaldkonnas, kui piirkonnad ja riigid võtsid patsiente üle piiriüleselt. Lisaks oleks kaitsevahendite ostmine ning ühine lähenemisviis teadmiste kogumisele ja uuringutele kõigil pandeemiaga seotud teemadel andnud suurt lisaväärtust; Euroopa peab tõhustama ja kaitsma oma teadussuutlikkust ja kodumaist tootmist nii praeguse kui ka võimalike tulevaste pandeemiatega seonduvate vaktsiinide, materjalide ja seadmete osas, tagades isemajandamise ja sõltumatuse välisturust;

21. nõuab meetmeid, et suurendada eri valitsemistasandite vahelist usaldusväärsust, vastutust ja vastastikust austust, jagades vastutust nõuetekohaselt eri tasandite vahel ja tagades hea teabevahetuse; riiklike, piirkondlike ja kohalike tasandite vaheliste tõhusate tööühmade loomisega oleks võimalik saavutada parem koordineerimine poliitikatasandite vahel nii formaalses kui ka mitteformaalses kontekstis ning piisav toetus kohalikele osalejatele nii finantsiliselt kui ka raamistikke ja suuniseid silmas pidades;

22. on veendunud, et Euroopa piirkonnad peavad hindama pandeemia mõju elanikkonna vaimsele tervisele ja eelkõige kõige haavatavamatele rühmadele, suurendama investeeringuid vaimsesse tervisesse ja töötama välja strateegiaid laste ja noorte kaitsmiseks tervishoiukriisi kontekstis;

Pandeemia mõju maapiirkondadele

23. juhib tähelepanu asjaolule, et pandeemia on süvendanud paljusid maapiirkondades teadaolevaid probleeme, ning rõhutab taas nende piirkondade haavatavust; rõhutab siiski, et maapiirkondadel, eelkõige põllumajandustootjatel, on olnud oluline roll Euroopa toidusüsteemide vastupanuvõime tugevdamisel pandeemia ajal, ning selleks, et tagada Euroopale jätkuvalt rikkalik, taskukohane ja kättesaadav toit, vajavad põllumajandustootjad abi praeguste ja tulevaste ohtude leevendamiseks. Sellega seoses võiksid tähtsat rolli mängida viimased uuenduslikud põllumajandusmeetodid ja -tehnoloogiad;

24. rõhutab, et üldiselt kujundatakse poliitikat linnade ja linnapiirkondade vaatenurgast. See poliitika ei ole alati hästi kohandatud maapiirkondade erinevatele oludele, vajadustele ja võimalustele; nõuab tungivalt, et Euroopa Komisjon võtaks meetmeid, et maapiirkondade olukorda paremini arvesse võtta. Selles kontekstis tuvastab komitee ohu, et kriisi hädaolukorra tõttu võidakse taastekava ja muid ELi poliitikameetmeid rakendada linnadele ja linnapiirkondadele soodsamal viisil. Kui taastekavas ei kaasata piirkondi selle väljatöötamise ja rakendamisse, siis jäävad maapiirkondade teatavad vajadused ja võimalused arvesse võtmata. Lisaks on oluline rõhutada, et maaelu poliitika ulatub põllumajanduspoliitikast kaugemale ning hõlmab maapiirkondade sotsiaal- ja teenuste haldamise poliitikat, mis on sageli tootmise seisukohast marginaalne, kuid on keskse tähtsusega keskkonna, maastiku ja elurikkuse kaitse seisukohast. Rohkem tähelepanu tuleb pöörata ettevõtluse arendamisele, teenustele, innovatsioonile, eluslooduse ja maastiku kaitsesele ning juurdepääsetavusele maapiirkondades;

25. peab tervitatavaks Euroopa Komisjoni konsultatsiooni maapiirkondade uue pikaajalise visiooni üle; juhib tähelepanu sellele, et eri probleemide lahendamiseks on oluline, et Euroopa Komisjon kehtestaks nende probleemide jaoks konkreetsed eesmärgid ja näitajad. Paralleelsete süsteemide vältimiseks peaksid sellised eesmärgid ja näitajad olema osa regionaalarengu jälgimisest ja arendamisest. See muudaks dokumendi vähem vabatahtlikuks ning julgustaks liikmesriike ja poliitikakujundajaid kaaluma, kuidas neid eesmäärke kõige paremini saavutada. Tuginedes eri liikmesriikide aruannetele konkreetsete eesmärkide ja näitajate kohta, oleks võimalik jälgida edusamme ja vajaduse korral anda rohkem eelarvevahendeid või toetust. Konkreetsed näited on järgmised:

- digiühinemine – kiire internetiühenduse taristuga seotud eesmärgid, kohandatud lähenemisviis arukate külade/maakohtade jaoks, digioskustega seotud eesmärgid;
- tervishoiuteenuste, hariduse, oskuste koolituse ja lairibaühenduse kvaliteet ja pakkumine;
- sotsiaalset ja keskkonnavalast heaolu taotlev lähenemisviis, mis hõlmab elanikkonna vajaduste aktiivset tuvastamist ja rahuldamist;

26. märgib, et pandeemia mõju ei pruugi tähendada maapiirkondadele üksnes negatiivseid tagajärgi. Kaugtöö avaldab tõenäoliselt pikaajalist mõju tööturule, kuna nii ettevõtjad kui ka töötajad näevad uusi võimalusi töötada väljaspool linnu. Kui maapiirkonnad on ühendatud juurdepääsu kaudu kiirele lairibaühendusele ja suudavad samal ajal pakkuda olulisi avalikke teenuseid, võib inimestel olla senisest lihtsam otsustada asuda tulevikus elama maale;

27. on veendunud, et nii digi- kui ka rohepööre võivad pakkuda võimalusi toetada maapiirkondade majanduse elavdamist;

28. rõhutab, et pandeemia ajal on naistel olnud maapiirkondades oluline roll, hoolitsedes keskkonna ja inimeste eest. Komitee nõuab Euroopa Komisjonilt tungivalt, et mis tahes maaelupoliitika peab olema sootundlik;

29. rõhutab, et kiiresti muutuvates oludes muutub veelgi ilmsemaks teabe puudumine, mis võimaldaks teha teadlikke otsuseid. Andmete jagamine piirkondade ja liikmesriikide vahel võib aidata seda probleemi lahendada. Selle võimaldamiseks tuleb võtta kasutusele teatavad tehnoloogiad ja taristu. Andmete jagamise platvormid võivad aidata andmed kiiresti kättesaadavaks teha. Olemasolevaid süsteeme saab uue teabe põhjal kohandada. See kehtib tervishoiusektori kohta, kuid on väga väärtuslik ka teiste süsteemide jaoks, mida on tugevalt mõjutanud logistilised probleemid, muutused tööjõuressurssides jne. On hädavajalik luua uued koordineerimismvormid tarneahelates (materjalid, loodusvarad, jäätmekäitlus jne), taastada põllumajandusliku toidutööstuse tarneahel ja arendada omavahel ühendatud ja ringmajanduse mõtteviise;

30. juhib tähelepanu sellele, et paindlikkus kasutada kulukohustustega sidumata EAFRD vahendeid COVID-19ga seotud likviidsusprobleemide lahendamiseks maapiirkondade põllumajandustootjate ja VKEde jaoks tõi kasu liikmesriikidele, kus nende vahendite kasutamise määr oli madal, sama ajal kui need liikmesriigid, kes olid juba neile eraldatud vahendeid kasutanud, ei saanud sellest meetmest kasu⁽²⁾;

31. soovib investeerida nii kohalike kui ka ülemaailmsete põllumajandusliku toidutööstuse tarneahelate vastupanuvõime suurendamisse, keskendudes säästvale tootmisele, ringmajanduse tarneahelatele ja võimaluse korral kohaliku väärtuse säilitamisele. Vastupidavuse seisukohast näib osutuda paljulubavaks tarnijate ja klientide mitmekesisuse rõhutamine ning puhvrite ja reservide loomine ning tarneahelate paljususe, kuid need võivad olla ka üksikute ettevõtjate jaoks kulukad meetmed;

32. on seisukohal, et pandeemiat võiks näha võimalusena kiirendada rohepööret meie maapiirkondades, näiteks rakendades kohalikke või piirkondlikke toidusüsteeme ning saavutades kiiremini strateegia „Talust taldrikule“ kvantitatiivsed eesmärgid ja üldisemalt Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärgid, tingimusel et see ei kahjusta Euroopa põllumajandustootjate ja ettevõtjate majanduslikku julgeolekut;

33. märgib, et Euroopa Komisjon teeb ettepaneku hinnata toidusüsteemi vastupidavust ja töötada välja hädaolukorra lahendamise kava, et tagada toiduga varustatus ja toiduga kindlustatus kriisi ajal. Kavaga luuakse toidukriisile reageerimise mehhanism, mida koordineerib Euroopa Komisjon ja mis hõlmab liikmesriike. Sõltuvalt kriisi olemusest koosneb mehhanism eri sektoritest (põllumajanduse, kalanduse, toiduohutuse, tööjõu, tervishoiu ja transpordi, alternatiivenergia, agroenergia valdkonnad jne). Oluline on tagada, et maapiirkondade kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saaksid anda sellesse mehhanismi oma panuse;

34. toetab uute võimaluste loomist kodanike osalemiseks koos avaliku ja erasektori organisatsioonidega ning kogukondade rolli suurendamist ühisloomes, mille eesmärk on leida lahendusi tänapäeva probleemidele linna- ja maapiirkondades, näiteks maa- ja linnaühisvara loomise kaudu;

35. rõhutab rolli, mida solidaarsusvõrgustikud ja koostöömajandus on pandeemia ajal etendanud maakogukondades ning maa- ja linnapiirkondade ühendamisel;

⁽²⁾ Samas.

36. on veendunud, et tulemaks toime COVID-19 kriisist tulenevate probleemidega maapiirkondades, on kasulik toetada ja tugevdada LEADERi algatust ning suunata kõikides liikmesriikides tähelepanu ühenduse ja majanduse jaoks oluliste tegevuste arendamisele, loobuda kitsast keskendumisest põllumajandusele ja uurida arukate külade kontseptsiooni, et võimaldada suuremat paindlikkust. Haldusnõudeid on vaja kohandada nii, et programmis saaksid osaleda ka vabatahtlikud või elanikerühmad. Paindlikumat alt üles lähenemisviisi on vaja ka selleks, et leida tasakaal kohalike elanike lühiajaliste vajaduste rahuldamise ja innovatsiooni kasutuselevõtu vahel kohalikul tasandil. Seda saab teha näiteks ühendades kohalikud tegevusrühmad novaatorite võrgustikega;

37. rõhutab, et tõhus põllumajandussektori kriisireserv on selgelt oluline osa tulevastele pandeemiaga seotud hädaolukordadele reageerimise vahenditest ning seda tuleb jätkusuutlikul alusel nõuetekohaselt rahastada;

38. palub kaasata kohalikud ja piirkondlikud, sh äärepoolseimate piirkondade omavalitsused selliste uute ELi vahendite loomisesse nagu „NextGenerationEU“ taastekavad ja toidukriisile reageerimise mehhanism, mille kohta komisjon tegi ettepaneku strateegia „Talust taldrikule“ raames;

39. rõhutab, et põllumajanduse tootlikkust ja kestlikkust käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse tööühmade vahend sobib hästi põllumajandusliku innovatsiooni toetamiseks. Samalaadne mehhanism tuleks luua selleks, et stimuleerida maapiirkondade innovatsiooni ka väljaspool põllumajandussektorit. See lähenemisviis peaks hõlmama kõiki asjaomaseid osalejaid, kellel on teadmised ja asjatundlikkus konkreetse maaeluga seotud probleemi alal, ning toetama teadmistevahendajate võrgustike loomist innovatsiooni arendamiseks maapiirkondades, näiteks sellistes küsimustes nagu tervishoid või haridus;

40. rõhutab piirkondliku tasandi tähtsust toidusüsteemide kriitiliste punktide määratlemisel, et parandada arusaamist kohalikest toidusüsteemidest kohalike osalejate suutlikkuse paremaks ärakasutamiseks; rõhutab vajadust vaadelda kohalikke toidusüsteeme terviklikult, keskendudes mitte ainult lühikestele tarneahelatele, vaid kaasates ka suuri jaemüüjaid, näiteks julgustades supermarketid jagama teavet ja andmeid nii piirkonnast kui ka väljaspoolt pärit toidu kohta; rõhutab vajadust arendada välja toidustrateegiad, kasutades kriisi võimalusena ehitada tootmisprotsess uuesti üles säästvamal moel; toetab meetmeid toidutootmise maapiirkondadele lähemale viimiseks ning linnade ja maapiirkondade kaasamiseks toiduvaldkonna haldamisse;

Soovitused Euroopa Komisjoni maaelu toetuskavade kohta kriisi ajal

41. märgib, et EL on võimaldanud liikmesriikide valitsuste toetust kahel viisil. Esiteks loodi uus vahend tööhõive toetamise erakorraline rahastu (TERA), et anda riikidele kuni 100 miljardi euro ulatuses laene, mis on tagatud liikmesriikide antud tagatistega. Põllumajandustootjad, toiduainete töötlemisega tegelevad ettevõtted ja muud maapiirkondade ettevõtted, näiteks majutus- ja toidustussektori ettevõtted, on neist kavadest kasu saanud. Nendega tagatakse, et töötajad saavad sissetuleku ja ettevõtted säilitavad oma töötajad. Teiseks leevendati tingimusi ja künniseid, mille alusel liikmesriigid peavad andma kriisist mõjutatud ettevõtetele riigiabi. Viimane oli kõige olulisem, kuna see võimaldas anda pandeemia ajal põllumajandustootjatele ja kaluritele miljardeid eurosid toetust;

42. rõhutab, et hooajatöötajate ja põllumajandustoodete piiriülese liikumise hõlbustamine oli kaks ELi tasandil võetud otsust meedet, et vältida häireid põllumajanduslike toiduainete tarneahelates; pikas perspektiivis oleks Euroopa toiduohutuse tagamiseks tõhusam arendada välja territoriaalne toidusüsteem; Rõhutab, et lühikeste ja kohalike toiduainete tarneahelate arendamiseks võib olla vajalik konkurentsieskirjad läbi vaadata;

43. leiab, et maaelu arengu poliitikat tuleks põllumajanduspoliitika kõrval tunnustada eraldi poliitikavaldkonnana ning see tuleks selgelt kooskõlastada regionaalpoliitikaga ja sellesse integreerida. Maaelu areng hõlmab enam kui põllumajandusettevõtlust ja põllumajandusmaa harimist. Sellise poliitikavaldkonna keskmes peaksid olema meetmed, millega toetatakse ettevõtluse laiemat arengut, turismi, maapiirkondades osutatavaid teenuseid, lairibahenduse kasutuselevõttu, transpordiühendusi ja sidet.

44. soovib uurida meetmeid ELi eelarve paindlikkuse suurendamiseks. Näiteks ühtse varuinstrumendi kasulikkus paraneks, kui kaotataks nõue, et üle asjaomaste aastate ülemmäärade kasutusele võetavad summad tuleb tasaarvestada jooksvate või tulevaste aastate vastava varuga; Teine võimalus oleks suurendada paindlikkusinstrumendi maksimaalset lubatud suurust;

45. rõhutab, et tõhus põllumajandussektori kriisireserv on selgelt oluline osa tulevastele pandeemiaga seotud hädaolukordadele reageerimise vahenditest ning seda tuleb jätkusuutlikul alusel nõuetekohaselt rahastada;

46. märgib, et ELi reageerimisel COVID-19 kriisile oli keskne element liikmesriikidele reageerimise võimaldamine. Seda tehti konkurentsi paindlikkuse ja eelkõige riigiabi eeskirjade kaudu. Riigiabi eeskirjade paindlikkus oli kesksel kohal riigiasutuste tegutsemisruumi määramisel, et toetada ettevõtteid ja leibkondi ning seega võimaldada neil leevendada praeguse pandeemia mõju. Komitee soovib hoolikalt jälgida liikmesriikide valitsuste jagatud toetusi, et vältida liikmesriikidevahelisi moonutusi;

47. on seisukohal, et tuleks luua mehhanism, mille abil kaasata liikmesriikides kõiki asjaomaseid sidusrühmi (sealhulgas piirkondlikke ametiasutusi, äriühinguid ja kodanikuühiskonda) poliitilisse dialoogi. Eelkõige kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks on oluline, et nende investeerimisvajadused, sealhulgas maapiirkondades, kajastuksid täielikult liikmesriikide majanduse taastamise kavades;

48. soovib investeerida nii kohalike kui ka ülemaailmsete põllumajandusliku toidutööstuse tarneahelate vastupanuvõime suurendamisse. Vastupanuvõime seisukohast on vaja reguleerida turge, tugevdada põllumajandustootjate positsiooni võrreldes teiste sektori sidusrühmadega, muuta rahvusvahelisi põllumajandustoodetega kauplemise eeskirju, et edendada suuremat õiglust ja solidaarsust kaubandussuhetes ning arendada piirkondlikke toidusüsteeme;

Ettenägematu surve kohalikele ja piirkondlikele riigi rahandusele

49. rõhutab, et erinevate erakorraliste meetmete rakendamisel on olnud märkimisväärne mõju riigi rahandusele ja kohalikele ja piirkondlikele majandusele, avalike teenuste korraldamisele ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tegevusele nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis. Samal ajal tõdevad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused üha suuremat nõudlust kodanikele suunatud tervishoiu-, sanitaar- ja sotsiaalteenuste, ühistranspordi, hariduse ja muude avalike teenuste järele, samuti majanduslike stiimulite järele kohalikele ettevõtetele ning jätkusuutlikkuse ja kliimanetraalsuse meetmete rakendamise järele;

50. nõuab rohkem vahendeid keskvalitsustelt ja Euroopa Liidult kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, et parandada nende tervishoiu- ja hooldussüsteeme ning hädaolukordadeks valmisolekut nii praegu kui ka pikas perspektiivis;

51. juhib tähelepanu sellele, et maapiirkondade ettevõtjad vajavad juurdepääsu laenudele ja omakapitalile. Pangad sulgevad kontorid maapiirkondades, kuna füüsilised kontorid muudetakse digitaalseks. Riskikapitali edendades saab EL tagada ligipääsetavuse, et maapiirkondade ettevõtjatel oleksid samasugused arenguvõimalused kui ettevõtjatel tihedamalt asustatud aladel;

52. kutsub Euroopa institutsioone üles tagama piisavat selgust uute eri rahastamismehhanismide, sealhulgas taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi ning olemasolevate riiklike ja ELi kavade koostöö silmas pidades, et vältida suuremat keerukust ja võimalikku madalat kasutusmäära kohalikul ja piirkondlikul tasandil⁽³⁾. Tuleb innustada liikmesriike ja Euroopa Komisjoni kaasama kohalikku ja piirkondlikku tasandit paremini majanduse taastamise üldistesse jõupingutustesse. Nende roll pandeemia eesliinil, avaliku sektori investeeringutes ning digi- ja rohepöördes peab olema osa majanduse taastamise põhikavast;

53. rõhutab oma hiljutise riigiabi rakendamise aruande järeldusi; märgib, et praegused regionaalabi kaardid ja raamistik ei kajasta piisavalt ELi piirkondade tegelikku olukorda COVID-19 pandeemiast tulenevate uute probleemide ning selle lühiajalise ja keskpika perioodi majandusliku mõju tõttu; rõhutab, et kohapeal saadud kogemused osutavad vajadusele paindlikumate lähenemisviiside ja vahendite järele, et aidata riigiasutustel tõhusalt tegeleda piirkondlikul ja kohalikul tasandil avalduva mõjuga;

54. rõhutab, et sotsiaalseid investeeringuid tuleks tugevdada kui õiglase, võrdõigusliku ja kaasava taastamise põhiprioriteeti, pannes rõhku kohaliku ja piirkondliku tasandi kättesaadavale sotsiaalsele taristule ja sotsiaalteenustele, et parandada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, kasutades õiget poliitikameetmete kombinatsiooni ja rahalisi vahendeid Euroopa sotsiaalõiguste samba ja kestliku arengu eesmärkide tegevuskava rakendamiseks. Samuti on selles valdkonnas vaja edendada digiüleminekut ja sotsiaalset innovatsiooni;

⁽³⁾ 2020. aasta kohaliku ja piirkondliku baromeetriga saab tutvuda aadressil: ELi iga-aastane kohalik ja piirkondlik baromeeter (europa.eu).

55. rõhutab, et ELi taastekava peaks olema suunatud keskkonnasäästlikule ja kestlikule arengule, mis on nii inimeste kui ka keskkonna jaoks väga oluline ning mis toob kaasa uue normaalse majanduse hoogustumise. Pandeemia näitas meile vajadust rohelisema taristu, kliimahoidlikuma liikuvuse ja säästva turismi järele;

Soovitused seoses riigiabi eeskirjadega

56. rõhutab asjaolu, et mõne liikmesriigi puhul võrdub ulatuslik riigi toetus valitsemissektori eelarvepuudujäägi ja avaliku sektori võlataseme suurenemisega ajal, mil maksutulud vähenevad ja töötushüvitiste osa suureneb, mis võib osutuda eriti riskantseks eelkõige nende liikmesriikide jaoks, keda pandeemia eriti mõjutab ja kes on ka suurimad euroala riigid. Teisest küljest võib hirm suureneva võlataseme ees viia selleni, et mõni liikmesriik lükkab edasi investeeringud või kulutused majanduse elavdamiseks olulistest sektorites, mille tulemuseks on tõenäoliselt ka majanduslike erinevuste suurenemine ühtsel turul;

57. suurendab teadlikkust asjaolust, et ülemäärased ja väga ranged eeskirjad ja tingimused, mis reguleerivad komisjonipoolset kontrolli, võivad takistada avaliku sektori asutuste võimet täita tõhusalt oma rolli kõigis neis ülesannetes, samal ajal kui riigiabi väga suur paindlikkus võib põhjustada veelgi suurenevat piirkondlikku ebavõrdsust ELis. Näib, et koroonaviiruse pandeemiale järgnenud uus reaalsus kohustab kõiki asjaosalisi määratlema uuesti õige tasakaalu nende kahe piiri vahel;

58. peab tervitatavaks riigiabi ajutise raamistiku pikendamist 2021. aasta detsembrini. Kui suve möödudes tekib uus haiguspuhang või kehtestatakse uuesti piiravad liikumispiirangud, on majanduslik kahju palju suurem ning ajutine erakorraline toetus on veelgi tarvilikum ja vajalik pikemaks ajaks, et takistada oma olemuselt hästi toimetulevate ettevõtete kokkuvarisemist. Seega võiks püüelda ajutise raamistiku pikendamine poole kuni koroonapandeemia lõpuni, eriti kriisi tõttu kõige rängemalt kannatanud piirkondade puhul;

59. rõhutab vajadust kohandada erinevaid eeskirju. Näiteks tuleb märkida, et lisaks üldise grupierandi määruse hiljutisele muutmisele seoses raskustes olevate äriühingutega on vaja paindlikumaid kriteeriume raskustes olevate äriühingute jaoks, eriti idufirmade ja kasvufirmade puhul, millel on sageli korrapärased rahastamisvoorud ja mis seega muutuvad tehniliselt raskustes olevateks äriühinguteks, isegi kui nad on oma olemuselt elujõulised ja kiiresti kasvavad äriühingud. Seetõttu on kiiresti vaja suuremat paindlikkust seoses vähese tähtsusega abi eeskirjadega ning oleks soovitatav täiendada komisjoni määruse (EL) nr 651/2014⁽⁴⁾ kohaldamisala, andes lisaks loodusõnnetuste tekitatud kahju korvamiseks antavale abile (artikkel 50) ka abi pandeemiade tekitatud kahju korvamiseks. Akumuleerumist käsitlevate eeskirjade kohandamine oleks kasulik, sest sellistel asjaoludel nagu praegu tuleb lubada akumuleerumist vähese tähtsusega abi või üldise grupierandi määruse kohase abi ja ajutise raamistiku alusel antava abi vahel, võttes arvesse selle osatähtsust, ka nende abikõlblike kulude puhul;

60. pooldab tõendamiskohustuse muutmist nii, et kaebuse esitaja ja/või Euroopa Komisjon peavad tõendama, et kohalik teenus ohustab ühendusesisest kaubandust. On väidetud, et kui tõendamiskohustus lasub komisjonil, suurendaks see õiguskindlust ja kohalike otsustajate tegutsemisvalmidust ning vähendaks kaebuste arvu. On ka väidetud, et praegust olukorda on vaja kiiresti muuta, sest Damoklese mõõk seoses vahendite tagasinõudmisega puudutab paljusid meetmeid, kuna üksikisikutest abisaajad ei suuda esitada põhjalikke tõendeid. Selles kontekstis võiks olla kasu ka kaubanduse mõjutamise kriteeriumi laiendamisest või termini „kohalik“ täpsemast lahti seletamisest;

61. märgib, et piirkonnad ja linnad seisavad silmitsi uue reaalsusega, mida iseloomustavad koroonaviiruse pandeemiast tingitud sotsiaal-majanduslikud probleemid. See uus reaalsus nõuab paindlikumaid poliitilisi lähenemisviise ja vahendeid, mis aitaksid avaliku sektori asutustel tõhusalt tegeleda piirkondlikul ja kohalikul tasandil avalduva mõjuga. Seda arvesse võttes ei kajasta praegused regionaalabi kaardid (programmiperiood 2014-2020) piisavalt ELi piirkondade tegelikku olukorda COVID-19 pandeemiast tulenevate uute probleemide ning selle lühiajalise ja keskpika perioodi majandusliku mõju tõttu. Samamoodi tuleks suurendada/laiendada üldist elanikkonna hõlmatust, abi lubatud ülemmäärasid ja piirkondliku riigiabi raamistikus ette nähtud investeeringute liiki, et tulla toime pandeemiast tingitud uute sotsiaal-majanduslike probleemidega ELi piirkondades;

⁽⁴⁾ Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1).

62. hoiatab, et regionaalabi kaardid, mis tuleb vastu võtta enne 2021. aasta lõppu ja mis koostatakse 2020. aastale eelnevate statistiliste andmete põhjal, võivad takistada kõige ebasoodsamas olukorras olevate piirkondade majanduse taastumist, kuni 2024. aastal võetakse vastu vahekokkuvõtte. Kasutades 2020. aastale eelnevaid statistilisi andmeid, ei kajasta need kaardid täpselt punktides a ja c osutatud piirkondade majanduslikku olukorda ning võivad tekitada raskusi nende piirkondade majanduse taastamisel, sest teatavate piirkondade liigituse muutmise tõttu võidakse vähendada abi ülemmäära või kehtestada teatavaid piiranguid abi andmisele suurettevõtjatele. Seepärast kutsub Euroopa Regioonide Komitee Euroopa Komisjoni üles seda olukorda arvestama ja võtma lisaks 2024. aasta vahekokkuvõttele meetmeid tagamaks, et punktides a ja c osutatud kõige ebasoodsamas olukorras olevaid piirkondi ei mõjuta negatiivselt nende liigituse muutmine, mis võib raskendada nende majanduse taastumist;

63. tunnistab vajadust hinnata pandeemia mõju piirkondlikul tasandil, et kajastada seda regionaalabi kaartidel 2024. aastal tehtava vahekokkuvõtte kaudu. Samamoodi tuleb hinnata suurenenud majanduslikku ebavõrdsust ja ühtse turu eeliste ebaõiglast jaotumist, mis on tingitud riikide asümmeetrilisest sekkumisest kogu ELis, pidades silmas ohtu, et osa kodanikke/liikmesriike ei eelista jätkuvalt ühtset turgu, mille eelised jaotuvad ebaõiglaselt. Seega oleks kasulik, kui komisjon, kes teeb järelevalvet nende meetmete ja summade üle, analüüsiks nende mõju ühtsele turule ja piirkondlikule ebavõrdsusele. See annaks teavet poliitika kujundamiseks ja tagaks kõigi asjakohaste ELi poliitikameetmete parema suunatuse ELi territooriumide erivajadustele;

64. on seisukohal, et riigiabi eeskirjade üldpõhimõtted, nagu ergutav mõju, ei tohi takistada ELi majanduse taastamise vahendite kasutamist. Komitee kutsub sellega seoses Euroopa Komisjoni üles pidama ergutavat mõju saavutamaks, kui asjaomase abiga saavutatakse üks või mitu järgmistest tulemustest: projekti või tegevuse mahu oluline suurenemine abi tulemusena; projekti või tegevuse geograafilise ulatuse oluline suurenemine abi tulemusena; projekti või tegevuse jaoks abi saaja poolt investeeritud summa oluline suurenemine abi tulemusena või projekti või tegevuse elluviimise oluline kiirenemine abi tulemusena;

65. märgib, et riigiabi reeglite rakendamine on lahutamatu seotud ühtekuuluvuspoliitika vahenditega. Samuti on soovitatud võtta üldises grupierandi määruks osutatud lihtsustatud kuluvõimaluse kasutamine üle regionaalabi suunistesse, et see ei piirduks üksnes Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest kaasrahastatavate toimingutega. Need sätted pakuvad huvitava kompromissi avaliku sektori kulutuste vajaliku jälgimise ning sellest tuleneva mõistliku ja asjakohase halduskoormuse vahel. Lisaks on ümberpaigutamist käsitlevad sätted, eelkõige need, mis on seotud ühtekuuluvuspoliitikaga, osutunud mitte piisavalt määratletuks ja ebaselgeks. Ettepanek riigiabi erandite viivitamatuks lubamiseks seoses rakenduskavade heakskiitmisega kinnitab tihedaid seoseid konkurentsi- ja ühtekuuluvuspoliitika eeskirjade vahel;

Digiülemineku toetamine maapiirkondades

66. võtab teadmiseks komitee 2020. aasta kohaliku ja piirkondliku baromeetri⁽³⁾ järeldused, milles märgitakse, et uued digilahendused, mille kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on COVID-19 kriisile reageerimiseks kasutusele võtnud, võivad toetada käimasolevat digiüleminekut, kuid võivad suurendada ka digilõhet, sealhulgas maa- ja linnapiirkondade vahel;

67. juhib tähelepanu sellele, et maapiirkondade tulevik sõltub sellest, kas neile tagatakse piisavad põhiteenused ja taristu ning loomulikult ka digilõhe kaotamisest; rõhutab, et neil on kestlikule ja kliimaneutraalsele majandusele ja ühiskonnale üleminekus suur tähtsus. Kestlikud ja ressursitõhusad ärimudelid, mis keskenduvad ringmajandusele ja bioressursipõhiste materjalide laialdasemale kasutamisele, avavad uusi võimalusi, mida saab ära kasutada ELi vahendite abil;

68. nõuab poliitikameetmeid ja rahastamist, mis toetavad suurt digitaalset ühenduvust kõigis ELi piirkondades ja kohalikes omavalitsustes, sealhulgas maapiirkondades, et tagada inimestele ja ettevõtetele võimalus kohaneda kriisi ja muutuva töömaailmaga; märgib, et kaugtöö laialdasem kasutamine võib põhjustada demograafilisi ja majanduslikke nihkeid linnadest eeslinnadesse või maapiirkondadesse; Märgib siiski, et selline muutus on võimalik ainult siis, kui arendatakse säästvaid liikuvusühendusi maa-, keskmise asustusega ja linnapiirkondade vahel;

⁽³⁾ 2020. aasta kohaliku ja piirkondliku baromeetriga saab tutvuda aadressil: ELi iga-aastane kohalik ja piirkondlik baromeeter (europa.eu).

69. kutsub üles investeerima kiire internetiühenduse pakkumisse kõikjal, pöörates erilist tähelepanu maapiirkondadele ja vähem arenenud piirkondadele. Lisaks sellele on oluline töötada välja strateegiad (maa)kodumajapidamiste varustamiseks vajaliku taskukohase ja korraliku riistvaraga. Euroopa jaoks võiks olla asjakohane konkreetne meede, millega stimuleeritaks ettevõtteid annetama inimestele riistvara. Maapiirkondadele on vaja seada konkreetset eesmärgid seoses maapiirkondade lairibaühenduse, riistvara ja oskustega. See teave tuleks esitada praeguses DESI (digitaalmajanduse ja -ühiskonna indeks) aruandes;

70. rõhutab vajadust digiõppe ja -koolituse järele, mis on mõeldud inimestele, kes vajavad paremaid digioskusi, võttes arvesse eri vanuserühmi, sissetulekuid ja konkreetseid sihtrühmi, nagu põllumajandustootjad. Koolidel, aga ka teistel sotsiaalseid kontakte arendavatel keskustel, võib olla digiülemineku projektides (kõigi vanuserühmade jaoks) oluline roll, kuid neid saavad teha ka muud asutused ja ettevõtted;

71. soovib, et programmis „Digitaalne Euroopa“ ja selle Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste võrgustikus pöörataks erilist tähelepanu maapiirkondade vajadustele ja pakutaks platvormide kaudu kohandatud teenuseid, milles võetakse põhjalikult arvesse nende konkreetseid vajadusi ja mis on tihedalt seotud kohalike kogukondadega;

72. seoses paindlikkusmeetmetega, mille EL võttis kasutusele struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamisel, et aidata kriisiga toime tulla, rõhutab asjaolu, et paljudes liikmesriikides täheldati struktuuri- ja investeerimisfondide vahendite tegelikku vähenemist maapiirkondades. Võimalus tõsta ELi kaasrahastamise määra vähendas üldist vahendite suunamist maapiirkondadesse, kuna see võimaldas vähendada riiklikku kaasrahastamist;

Heaolu, vaesus ja elukvaliteet

73. rõhutab, et linnades ja maapiirkondades mõjutavad vaesust ja heaolu erinevad tegurid. Lähenedisviisi probleemide lahendamisele põhineb sageli linnade tegelikul olukorral. Lisaks ei ole tehtud eriti palju võrdlevaid uuringuid heaolu eri aspektide kohta, mis muudab keeruliseks asjaomase lähenemisviisi kohandamise maaelu kontekstiga;

74. rõhutab vajadust investeerida (võrdlevatesse) teadusuuringutesse, milles käsitletakse maapiirkondade heaolu, vaesust ja elukvaliteeti, et saada rohkem teavet maapiirkondade ees seisvate konkreetsete probleemide kohta;

75. rõhutab, et vabatahtlikud on elukvaliteedi ja heaolu seisukohast keskse tähtsusega ning neil on olnud oluline roll COVID-19 kriisile reageerimisel. Vabatahtlikke töötajaid ja vabatahtlike organisatsioone rakendatakse sageli otse kohalikul tasandil, naabruskonnas või tänaval. See lähedus on võimaldanud neil vajaduse korral abi osutada, teavitades inimesi meetmetest või pakkudes neile toidukaupu ja/või sotsiaal- ja tervishoiuteenuseid. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel soovitatakse kasutada olemasolevaid vabatahtlike võrgustikke, et leida uusi viise, kuidas jõuda inimesteni, kes kogevad vaesust või kelle heaolu jätab soovida. Selliste vabatahtlike organisatsioonide potentsiaali realiseerimiseks võivad ELi fondid võimaldada erinevat liiki kaasrahastamist. Näiteks vabatahtliku töö tundide kasutamise lubamine kaasrahastamisena võimaldaks neil organisatsioonidel lihtsamalt taotleda ELi rahastamist;

76. juhib tähelepanu sellele, et kõik valitsustasandid peavad teadlikult ette valmistama kommunikatsioonistrateegia, et inimesed mõistaksid olemasolevaid riske ja et juhendada neid õigesti käituma. Selle strateegia olulised aspektid on sõnumite järjepidevus, usaldusväärsete ja kättesaadavate teabeallikate pakkumine ja heade visuaalmaterjalide kasutamine. Vaja on koolitada teabevahendajate meeskondi, kellel on võimalik inimestega vahetult suhelda, ning koolitada ametnikke ja kommunikatsioonieksperte; rõhutab vajadust tunnustada kohalike omavalitsuste rolli selles teabevahetusstrateegias, mis võib aidata luua silla poliitikakujundajate, ekspertide ja üldsuse vahel;

77. rõhutab, kui tähtis on jälgida subsidiaarsuse põhimõtte järgimist. Erakorralised meetmed ei tohi tuua kaasa võimu tsentraliseerimist riikide valitsuste poolt, millega piiratakse riikide parlamentide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli;

78. rõhutab, et mõned haavatavad töötajad, näiteks digiplatvormide töötajad, kaubavedajad ja autojuhid, samuti töötajad, kes abistavad ja hooldavad ülalpeetavaid isikuid, on meie majanduse jaoks hädavajalikud ja neid tuleks meie ühiskonnas paremini tunnustada; Lisaks tuleb kaugtöötajatele tagada õigus olla mitte kättesaadav;

79. märgib, et Eurostati andmetel on kriisi esimese kolme kuu jooksul töötuks jäänud hinnanguliselt ligikaudu 900 000 inimest. Seetõttu peab majanduse taastamiseks tehtavatel jõupingutustel olema tugev sotsiaalne mõõde, et kaitsta sotsiaalkindlustussüsteeme, säilitada töötajate töökohti ja vältida õigusvastaseid koondamisi;

80. rõhutab, et kriis on süvendanud soolist ebavõrdsust ja soolist vägivalda. Mõnes ELi riigis suurenes koduvägivalla juhtumite arv pärast liikumispiiranguid kolmandiku võrra. COVID-19 kriisil on lisaks sellele ka selge sooline mõõde. Samal ajal on pandeemia süvendanud Euroopas seni eksisteerinud ebavõrdsust, tõrjutust ja diskrimineerimist ning tugevdanud struktuurset rassismi. Samuti on see avaldanud negatiivset mõju kõige haavatavamatele rühmadele, sealhulgas eakatele ning puuetega inimestele;

81. juhib tähelepanu sellele, et linnad, piirkonnad ja ELi juhid saavad uuendatud strateegilises partnerluses koostööd tehes luua tugevama sotsiaalse Euroopa; märgib lisaks, et just linna- ja maapiirkondade koostöös peitub on suur taastepotentsiaal („jõudude ühendamise“);

82. rõhutab, et sotsiaalseid investeeringuid tuleks tugevdada kui õiglase ja kaasava taastumise põhiprioriteeti. Meil on võimalus saavutada enam kui ajutiselt heastada pandeemiakriisi mõjud ja jätkata sealt, kui pooleli jäime. Suudame teha varasemast paremini. Me peaksime tagama, et kõigil eurooplastel on juurdepääs kvaliteetsetele taskukohastele tervishoiuteenustele. Me peaksime looma rohkem kvaliteetseid töökohti õiglaste töötingimustega, kaasavamad haridusteed ja oskuste koolituse, tagama inimväärseid ja taskukohaseid eluasemeid ning pakkuma aktiivset toetust kõige haavatavamatele inimestele ja võrdsetele võimalustele kõigi jaoks. Selle saavutamiseks on vaja teha tugevaid investeeringuid sotsiaalsesse taristusse ja sotsiaalteenustesse kohalikul ja piirkondlikul tasandil, kasutades selleks õiget poliitikameetmete kombinatsiooni ja rahalisi vahendeid Euroopa sotsiaalõiguste samba ja kestliku arengu eesmärkide tegevuskava rakendamiseks;

83. rõhutab vajadust piiriülese strateegia ning teabevahetuse, meetmete ja majanduse taastamise piiriülese koordineerimise järele. Komitee märgib, et solidaarsus kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel riigipiiride üleselt on märkimisväärselt tugevnenud (meditsiiniseadmete jagamise, heategevusmeetmete jne kaudu). Samal ajal on teisel pool piiri asuvad tavainimesed muutunud kahtlustavaks ja kartlikuks, sest eri riikides kehtestatakse erinevaid ja vahel isegi võõrastavaid meetmeid. Isegi nii tugeva integratsiooni korral nagu Beneluxi riikides ja Põhjamaade Nõukogu riikides on tekkinud palju konflikte ning usalduse taastamiseks on vaja aega;

84. rõhutab, et läbipaistvus on kriisilukorras oluline küsimus: kodanikud peavad teadma, kes mille eest vastutab. Pandeemia on mõnel viisil tugevalt mõjutanud poliitikakujundamise viisi. Komitee märgib, et praeguses pandeemias saab hinnata demokraatia üldist kvaliteeti;

85. juhib tähelepanu asjaolule, et hea suhtlus eeldab inimestega ühise keele leidmist. See keel ei seisne mitte ainult sõnades, vaid ka viisis, kuidas inimesed neid väljendavad ja mõistavad sõnumeid, kultuurilisi erinevusi ja arvamusi; märgib, et suhtlemine vaktsiinivastastega on seejuures eriti keeruline, nagu ka valeuudiste ümberlükkamine;

86. see kriis on näidanud, et kõik meie planeedi inimesed on üksteisest sõltuvad ja oluline on mitte kaotada silmist tegelikke probleeme, tagades kohaliku ja ülemaailmse tasandi koostöö. Oleme õppinud, et meie ees on ülemaailmne kriis, mis nõuab ülemaailmset ja solidaarset reageerimist. See tähendab tihedamat rahvusvahelist koostööd, et aidata rahuldada ka vaesemate piirkondade vajadusi, takistades seeläbi viiruse vaba ringlust, mis kätkeb endas ohtlikumate mutatsioonide tekkimise ohtu. On saanud selgeks, et meie piirkondade ja linnade detsentraliseeritud koostöö on osutunud Euroopa rahvusvahelise koostöö üheks oluliseks vahendiks, et aidata kaasa kõige ebasoodsamas olukorras olevate piirkondade probleemide lahendamisele üldise ja kvaliteetse juurdepääsu tagamisel avalikele teenustele, mis on niivõrd vajalikud selleks, et saavutada lõppeesmärk väljuda üheskoos praegusest ülemaailmsest kriisist.

Brüssel, 7. mai 2021

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Apostolos TZITZIKOSTAS